

KROMANN
REUMERT

10 fokusområder for din virksomhed i 2021

10 fokusområder for din virksomhed i 2021

Life science og digitalisering

Digital sundhed – en fremtid fuld af intelligente løsninger.

Finansielle forpligtelser

Skal din virksomheds finansielle covenants justeres?

Grøn omstilling

Grøn genstart – vær forberedt og kom godt i gang.

Digital markedsføring

Er din virksomhed skarp på reglerne for digital markedsføring?

Tvister og forsikring

Flere, større og komplekse tvister forude.

Corporate governance

Samfundsansvar er en del af god selskabsledelse.

Bæredygtig IT

Bæredygtig sourcing af IT- og teknologiydelser er "good business".

Direkte investeringer

Øget fokus på og skærpeelse af FDI-regler.

Arbejdsforhold

Arbejds miljø, hjemmearbejde og #metoo i en coronatid.

Insolvens og rekonstruktion

Risici og ledelsesansvar i usikre tider.

Sæt standarden – definér fremtiden

2021. Et nyt år står for døren. En ny begyndelse venter.

Vi tager afsked med det forgangne år, hvor vi tog hul på et nyt årti, der allerede har krævet tilpasninger og betydet, at virksomheder og samfund har skullet navigere i hidtil usete farvande.

Men bladet er vendt. Der er lys i mørket, og vi kan forhåbentlig se ind i en virkelighed, der byder på mere velkendte rammer og fornyet optimisme.

For selv om udfordringerne fortsat vil sætte sine spor, så venter den globale genstart og mulighederne for den, der er beredt.

Vi har derfor samlet 10 fokusområder, som din virksomhed bør være opmærksom på i 2021. Områder, der kan skabe udfordringer, hvis de ikke håndteres korrekt eller i tide, men som også kan give din virksomhed det rette afsæt, så du kan opsøge mulighederne og indfri potentialerne.

Vi håber, at denne rapport vil give dig fornyet inspiration og tjene som dit kompas i en fortsat kompleks (juridisk) verden.

Anders Stubbe Arndal,
Managing partner

Trykt eksemplar?

Bestil rapporten på dansk og engelsk [her](#)

Abonnér på specialiseret viden

Nyheder, insights, podcasts og events. Få vores nyhedsbrev på kromannreumert.com/tilmeld

Anders Stubbe Arndal
Managing partner

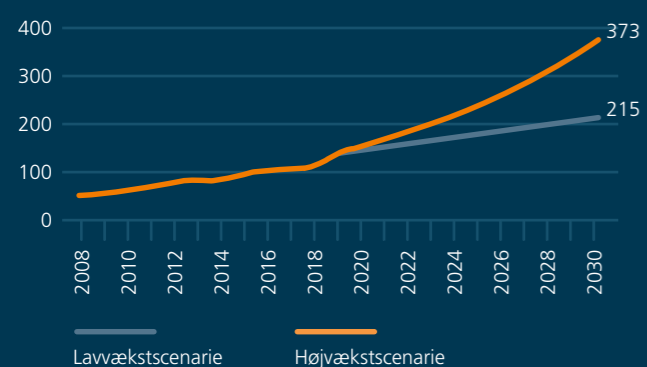
Mobil: +45 20 44 21 92
Direkte: +45 38 77 43 05
asa@kromannreumert.com

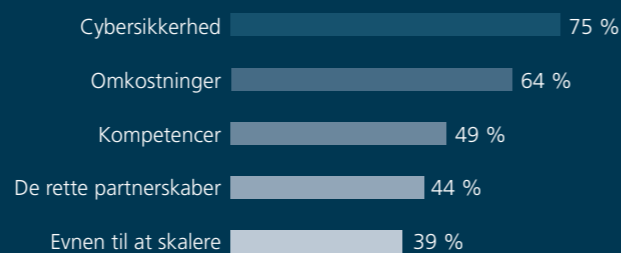
Digital sundhed – en fremtid fuld af intelligente løsninger

Wearables, sundhedsapps, AI, telemedicin, robotkirurgi, virtuelle kliniske forsøg, 3D-print af organer – digitale sundhedsløsninger er grundlæggende ved at ændre den måde, vi forebygger, overvåger, diagnosticerer og behandler sygdomme på. Digital sundhed rummer derfor både store forretningsmuligheder, men også juridiske udfordringer, som virksomheder skal være opmærksomme på, når de udvikler fremtidens intelligente løsninger.

Potentiale for life science-eksporten frem mod 2030

De største barrierer for life science-branchens digitale strategier

Kilde: Damvad Analytics 2020

Kilde: PwC – Executive Survey 2019

Digital sundhed er en samlet betegnelse for værktøjer og tjenester, som anvender teknologi til at forebygge, overvåge, diagnosticere og behandle sygdomme samt styre livsstilsvaner, der påvirker helbredet.

Brugen af digitale sundhedsløsninger er et område i hastig udvikling. Samtidig er området accelereret yderligere under COVID-19-pandemiens behov for eksempelvis videokonsultationer og anden digital udveksling af information mellem læger og patienter.

Samspil mellem life science- og tech-industrien

Mange life science- virksomheder arbejder i dag med digitale strategier, men også store tech- virksomheder, eksempelvis Amazon og Google, har for længst set potentialet inden for digital sundhed. En udvikling, som både har muliggjort interessante partnerskaber, men også skabt en ny konkurrencesituation, hvor tech- virksomheder begiver sig ind på sundhedsområdet og lancerer deres egne løsninger.

Vi forventer, at udviklingen fortsætter, så vi i 2021 kommer til at se endnu flere digitale partnerskaber og innovative digitale sundhedsløsninger.

Medicinsk udstyr

Digitale sundhedsløsninger kan være omfattet af reglerne om medicinsk udstyr, hvilket kan betyde, at virksomhederne skal overholde en række krav, som kan være byrdefulde for særligt mindre virksomheder.

Under EU-forordningen om medicinsk udstyr, der træder i kraft i maj 2021, anses software som medicinsk udstyr, når fabrikanten specifikt har bestemt, at softwaren skal kunne anvendes til et eller flere medicinske formål. Derimod er software, som benyttes i forbindelse med sundhedspleje eller er beregnet til livsstils- og velværeformål, ikke medicinsk udstyr.

I praksis er denne sondring ikke altid klar. Derfor bør virksomheder, som beskæftiger sig med digital sundhed, få afklaret, hvilke regler der gælder for netop deres digitale sundhedsløsning.

Cybersikkerhed og sundhedsdata

I en stor undersøgelse blandt amerikanske life science- virksomheder blev cybersikkerhed og databeskyttelse anset for at være de største barrierer for virksomhedernes digitale sundhedsstrategier. Disse udfordringer ser vi også i en dansk kontekst.

Det er derfor vigtigt, at virksomhederne har fokus på reglerne og best practice om beskyttelse af sundhedsdata, eksempelvis i forhold til opbevaring af data og udveksling af data med samarbejdspartnere – særligt uden for EU.

Virksomhederne skal særligt være opmærksomme på, at kombinationen af teknologisk afhængighed, følsomme sundhedsdata og privat brug øger risikoen for, at oplysningerne nemt kan hackes og kompromitteres. Det gælder især brugervendte løsninger, der ofte udvikles mere med øje for brugervenlighed end sikkerhed.

For at beskytte sundhedsoplysningers fortrolighed og integritet bør virksomhederne have fokus på løsningernes digitale sikkerhed, eksempelvis ved krav om code review og løbende backup af data.

Jette Hessellund Lauridsen
Partner

Mobil: +45 24 86 00 49
Direkte: +45 38 77 43 57
jhl@kromannreumert.com

Oliver Machholdt
Partner

Mobil: +45 61 20 11 74
Direkte: +45 38 77 46 06
omh@kromannreumert.com

Grøn genstart – vær forberedt og kom godt i gang

2020 blev året, hvor Danmark for første gang fik lovfæstede og juridisk forpligtende klimamål til trods for et verdensomspændende udbrud af COVID-19. Det har dog ikke betydet, at der er blevet slækket på de grønne ambitioner. Tværtimod er banen ved at blive kridtet op til en grøn genstart af den danske økonomi, som skal understøtte ambitionen om at nå et 70 % reduktionsmål i 2030 og klimaneutralitet i 2050. Din virksomhed bør derfor forberede sig, så I kan komme godt fra start.

EU's CO2-udledning skal reduceres med mindst

55 %

i 2030 sammenlignet med 1990-niveau.

Danmark genererede

50 %

af sin elforsyning fra vind- og solenergi i 2019. Det er rekord.

Grønt fundament

2020 har på mange måder brudt med både forventninger og ambitioner. I forhold til både EU's og de nationale mål om klimaneutralitet i 2050 har kursen dog alligevel været holdt.

For at nå i mål med både delmålet på 70 % CO2-reduktion i 2030 og ambitionen om klimaneutralitet i 2050 er det nødvendigt, at grundstenene allerede lægges nu. Den grønne omstilling af samfundet tager tid. Derfor skal rammebetingelserne på plads, så de første spadestik til langsigtede investeringer kan tages.

Klimamål kræver rammebetingelser

Særligt private virksomheder er vigtige aktører i den grønne omstilling. Det er nemlig forventeligt, at det er herfra, de største bidrag skal realiseres og leveres. Både hos virksomhederne selv, men naturligvis også i deres samarbejde med offentlige myndigheder.

Indtil videre kender vi ikke den klare og entydige vej for virksomheders grønne investeringer, men i løbet af 2020 blev der præsenteret flere "road maps", som skal være med til at tegne den grønne omstilling. I sommeren 2020 blev der eksempelvis indgået en bred politisk [aftale](#) for energi og industri, og flere kommuner er på samme måde begyndt at sætte ambitiøse klimamål.

Også regeringens 13 klimapartnerskaber præsenterede i løbet af foråret deres [anbefalinger](#) til, hvordan de respektive sektorer hver især kan bidrage til den grønne omstilling.

Derudover har øvrige tiltag blandt andet inkluderet:

- en ny grøn statslig [indkøbsstrategi](#) for de op mod 380 mia. kr., som det offentlige køber ind for hvert år
- investeringer i ny energiinfrastruktur (energiøer, havvindparker og andre vedvarende energiprojekter) – både centralt og decentralt
- forberedelse af [lovgivning](#), der skal understøtte Power-to-X.

Vi ser derfor frem til, at 2021 forhåbentlig bliver det år, hvor rammebetingelserne for de private virksomheders grønne, langsigtede investeringer bliver konkrete på

tværs af sektorer. Det vil sikre en klar og entydig vej for alle de virksomheder, der står klar til at rykke på investeringerne, men som på nuværende tidspunkt mangler den fornødne sikkerhed.

Godt forberedt er halvt fuldendt

En grundig forberedelse er vigtig, for at din virksomheds grønne omstilling kommer godt fra start. Du kan nemlig godt forvente, at din virksomhed – hvis ikke den allerede er i gang – i fremtiden kommer til at konkurrere på grønne tiltag og klimaneutralitet. Det samme gælder også for leverancer til den offentlige sektor, hvor det de grønne hensyn helt oplagt bliver et fokus- og konkurrenceomdrejningspunkt for en række indkøbskontrakter.

Det er derfor nu, din virksomhed skal begynde at se på eventuelle bæredygtighedskrav i leverandørkæder, mulighederne for at vælge en mere klimavenlig løsning end den traditionelle, overveje investeringer i nye teknologier og innovative tiltag generelt samt se på muligheden for at indgå nye partnerskaber.

På den måde er din virksomhed godt forberedt – og jeres omstilling halvt fuldendt.

Maria Holst Levin
Partner

Mobil: +45 24 86 00 01
Direkte: +45 38 77 43 90
mln@kromannreumert.com

Jeppe Lefevre Olsen
Partner

Mobil: +45 20 19 74 34
Direkte: +45 38 77 43 08
jol@kromannreumert.com

Flere, større og komplekse tvister forude

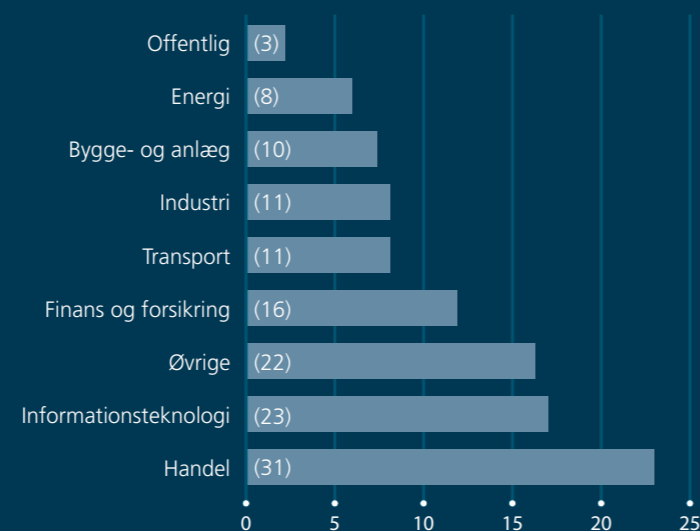
Tendensen inden for tvistløsning i Danmark har de seneste år været klar: Tvisterne er blevet større i omfang, værdi og kompleksitet. Samtidig har COVID-19-pandemien haft negative makro- og mikroøkonomiske konsekvenser nationalt såvel som internationalt. Derfor forventes højere aktivitet inden for tvistløsning i forhold til tidligere år. Den forhøjede risiko for tvister og også konkurser betyder, at din virksomhed bør have et særligt fokus på egen og modpartens ansvarsforsikring.

ICC's voldgiftsinstitut registrerede

869

nye sager i 2019, hvilket er rekord.

Voldgiftssager indledt i 2019 fordelt på sektorer

Kilde: International Court of Arbitration (ICC Court)

Kilde: Voldgiftsinstituttet

Tendensen inden for tvistløsning

I lavkonjunkturer og krisetider oplever vi typisk flere tvister, da viljen til at finde kommercielle forligsmæssige løsninger ofte daler, hvis en virksomhed er i krise. Netop derfor bør virksomheder nu i endnu højere grad prioritere en intern forebyggelsesproces for at reducere risikoen for særligt de såkaldte "bet the company"-sager, altså tvister, hvor hele virksomhedens eksistensgrundlag udfordres.

Læg den rigtige processtrategi

"Bet the company"-sager kan ramme alle former for virksomheder, uanset hvor velorganiserede og omhyggeligt strukturerede de er. Det naturlige første – og ofte vigtigste – skridt bør altid være at få lagt en detaljeret og nøje gennemtænkt processtrategi, der blandt andet tager stilling til følgende:

- Hvilke eksterne rådgivere er der behov for?
- Står procesrisikoen mål med det realistiske resultat?
- Bør sagens søges forligt?
- Er der andre grunde end rent økonomiske til at føre sagen?
- Skal sagen afgøres af domstolene, en voldgiftsret eller noget helt tredje?
- Hvilke personer skal inddrages – både internt og eksternt?
- Skal andre parter, herunder forsikringselskaber, orienteres om eller inddrages i tvisten?
- Hvordan håndteres forholdet til modpart, forsikringselskaber, andre interessenter, myndigheder, osv.?
- Skal medieerne involveres eller søges holdt ude?
- Er der behov for tekniske hjælpemidler og digitale værktøjer, eksempelvis til håndtering af store data-mængder?

Tvister og forsikringsdækning

Den forhøjede risiko for tvister og også konkurser betyder, at din virksomhed bør have et særligt fokus på egen og modpartens ansvarsforsikring.

Hvis der rejses krav mod din virksomhed

Mange virksomheder har tegnet en ansvarsforsikring, eksempelvis en erhvervs- og produktansvarsforsikring eller en forsikring til dækning af professionelt ansvar. Sådanne forsikringer vil blandt andet også dække de advokatombkostninger, din virksomhed måtte få ved at forsvare sig mod et krav, der omfattes af forsikringen. Hvis der rejses

krav mod din virksomhed, er det vigtigt, at du straks undersøger, om din virksomhed har forsikringsdækning for det fremsatte krav. Er det tilfældet, skal du med det samme anmelde kravet til forsikringselskabet for at sikre, at dækningen under forsikringen ikke præjudiceres.

Hvis din virksomhed påføres tab

Hvis din virksomhed er blevet påført tab som følge af ansvarspådragende forhold begået af en kontraktpart eller andre, bør du snarest muligt rejse krav mod den ansvarlige part og opfordre til, at kravet bliver anmeldt under relevante ansvarsforsikringer. I samme forbindelse bør du også efterspørge oplysninger om skadevolderens forsikringsgiver, skadenummer, kontaktdetaljer på sagsbehandler osv. Disse oplysninger vil du kunne bruge, hvis skadevolderen skulle gå konkurs. I et sådant tilfælde kan din virksomhed nemlig indtræde i sikredes (skadevolders) ret under ansvarsforsikringen og således kræve erstatning direkte fra forsikringselskabet. Din virksomhed får imidlertid ikke bedre ret end den sikrede skadevolder, og det er derfor vigtigt, at anmeldelsesfrister i skadevolders ansvarsforsikring er iagttaget.

Forsikringselskabets beslutning

Efter dit krav er anmeldt, vil ansvarsforsikringselskabet behandle sagen. Her skal du være opmærksom på, at det i visse tilfælde kan være vanskeligt at afgøre, om et krav er omfattet af forsikringen. Der kan derfor give anledning til at udfordre forsikringselskabet, hvis selskabet lægger op til at afvise dækning.

Jakob Rosing
Partner

Mobil: +45 24 86 00 41
Direkte: +45 38 77 43 75
jro@kromannreumert.com

Kolja Staunstrup
Partner

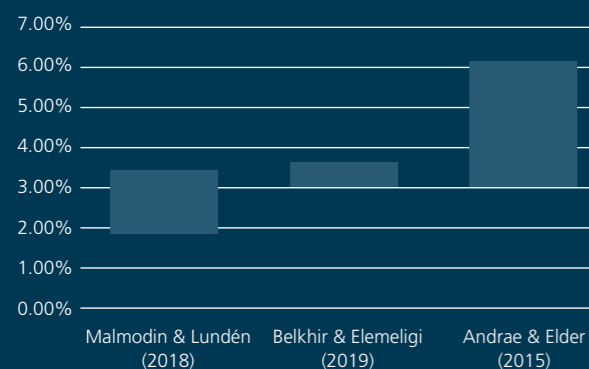
Mobil: +45 61 61 30 30
Direkte: +45 38 77 43 91
kos@kromannreumert.com

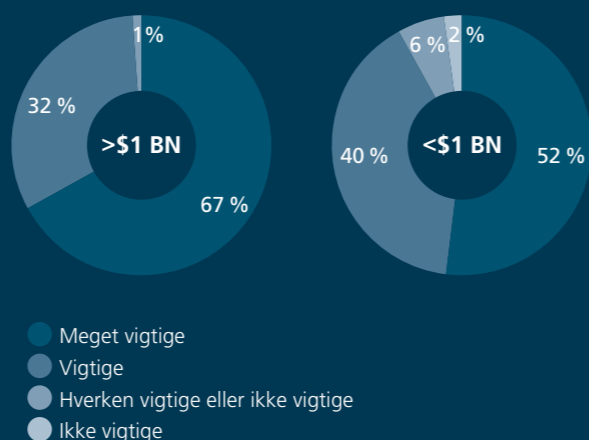
Bæredygtig sourcing af IT- og teknologiudleverelser er "good business"

2021 bliver året, hvor der stilles skarpt på bæredygtig sourcing (indkøb) af IT- og teknologiudleverelser. Allerede i dag svarer CO2-udledningen fra ITC-branchen til udledningen fra hele flyindustrien, og fremtiden er som bekendt (endnu mere) digital. Potentialet er derfor stort.

ITC-branchens globale CO2-udledning

Hvor vigtig er bæredygtighedsspørgsmål for din virksomheds fremtidige succes?

Kilde: UNEP DTU Partnership

Kilde: UNGC – Accenture Strategy CEO Study on Sustainability 2019

Sourcing har i 2020 været genstand for en række bæredygtige initiativer fra brancheorganisationer og toneangivende virksomheder. Også regeringen har offentliggjort en strategi for grønne indkøb, der omfatter de 380 mia. kr. som det offentlige køber ind for hvert år. Indtil nu har initiativerne primært vedrørt varer, produktion og byggeri, men bæredygtig sourcing er mindst lige så relevant for IT- og teknologiudleverelser.

Bæredygtig sourcing er "good business"

Udover at bæredygtig sourcing i et samfundsmæssigt perspektiv bidrager til at nå målene for reduktion af drivhusgasser, klimaneutralitet og FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, så er bæredygtig sourcing også værdiskabende for den enkelte virksomhed. Bæredygtig sourcing kan blandt andet:

- understøtte compliance med eksisterende og kommende regulering
- imødekomme forventninger fra kunder, investorer og medarbejdere
- beskytte virksomhedens brand og "license to operate"
- nedbringe omkostninger, eksempelvis ved at fokusere på Total Cost of Ownership og reduktion af forbrug
- skabe vækst på nye markeder og gennem innovation.

Stort potentiale for reduktion af CO2-udledning på tværs af sektorer

World Economic Forum vurderer, at digitale teknologier kan reducere klodens udledning af CO2 med 15 %. Selv om ITC-sektoren i dag er en stor udleder af CO2, er løsningen ikke at skrue ned for digitaliseringen. Tværtimod. Til gengæld bliver det afgørende, at sourcing af IT- og teknologiudleverelser sker med effektiv inddragelse af grønne og sociale hensyn.

Kom godt i gang

For at bæredygtig sourcing skal være værdiskabende for din virksomhed, er det vigtigt at anvende en strategisk tilgang, der balancerer risiko, effekt, økonomi og reelle muligheder for kontraktuel opfølgning. Ledelsen skal være med, og arbejdet med bæredygtig sourcing skal understøtte virksomhedens generelle strategi. Bæredygtighed skal indarbejdes som en integreret del af indkøbspolitik og -processer, og markedet kan med fordel inddrages i en dialog om bæredygtige krav og innovative løsninger.

Mulighederne for at inddrage grønne og sociale hensyn ved sourcing af IT- og teknologiudleverelser er mange og kan eksempelvis omfatte krav om, at:

- elforbruget til datacentre så vidt muligt forsynes fra vedvarende energikilder
- overskudsvarmen fra datacentre så vidt muligt udnyttes
- leverandøren ved udvikling og design af infrastrukturen fokuserer på at reducere energiforbruget i driften
- leverandøren løbende minimerer data (for så vidt angår persondata er princippet om dataminimering et lovkrav)
- bortskaffelsen af leverandørens hardware ved udskiftning sikrer videst mulig grad af genanvendelse
- leverandøren overholder arbejdsklausuler og arbejdsmiljø
- leverandøren har en bæredygtighedspolitik.

Bæredygtig sourcing handler også om at dele erfaringer, viden og resultater med omverdenen. Det er "good business".

Søren Skibsted
Partner

Mobil: +45 24 86 00 19
Direkte: +45 38 77 43 83
ssk@kromannreumert.com

Mia Thulstrup Gedbjerg
Senioradvokat

Mobil: +45 61 63 54 11
Direkte: +45 38 77 22 96
mge@kromannreumert.com

Arbejds miljø, hjemmearbejde og #metoo i en coronatid

Arbejds miljøet stod højt på dagsordenen i 2020 hos de danske arbejdsgivere. Først i form af diverse COVID-19-foranstaltninger, dernæst da #metoo og sexismedebatten øgede opmærksomheden på krænkende adfærd og det psykiske arbejdsmiljø. To meget forskellige indgangsvinkler til arbejdsmiljøet, som dog begge har det til fælles, at de har stor indvirkning på medarbejdernes trivsel og produktivitet og kræver betydelig opmærksomhed fra virksomhedernes ledelse. Fokus på arbejdsmiljøet forbliver relevant i 2021, hvor mange problematikker fortsat skal håndteres under pandemiens vanskelige betingelser.

40 %

arbejdede hjemme under COVID-19-nedlukningen i Danmark.

“Der foreligger sexchikane, når der udvises enhver form for uønsket verbal, ikke-verbal eller fysisk adfærd med seksuelle undertoner med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed, navnlig ved at skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima.”

De arbejdsmiljømæssige forhold under COVID-19 og det fornyede fokus på #metoo har givet anledning til mange komplekse spørgsmål hos danske arbejdsgivere i 2020. Her sætter vi fokus på nogle temaer, der også vil være relevante i 2021.

Gør de kortsigtede arbejdsmiljømæssige overvejelser langsigtede

Danske arbejdsgivere er forpligtede til at sørge for, at arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige. Denne forsvarlighedsvurdering kom i starten af COVID-19-pandemien primært til udtryk i form af krisehåndtering og øjeblikkelig hjemsendelse af alle de medarbejdere, der kunne arbejde hjemmefra. Men i takt med erkendelsen af de langstrakte implikationer af COVID-19, og de i den forbindelse høstede erfaringer, er det også nødvendigt med mere langsigtede overvejelser om relation til virksomhedens drift, fleksible arbejdsformer og medarbejdertrivsel:

- Skal hjemmearbejde gøres til en permanent løsning uafhængig af COVID-19, og hvordan sikrer arbejdsgiver i så fald forsvarlige arbejdsforhold?
- Hvordan håndteres og monitoreres medarbejdernes trivsel og performance under (permanent) hjemmearbejde, og hvordan gennemføres den ledelsesmæssige opfølgning og opfølgning på performance- eller adfærdsproblemer bedst muligt?
- Hvordan forholder arbejdsgiver sig til hjemmearbejdets eventuelt negative indvirkninger af medarbejdernes mentale helbred, såsom ensomhed og depression og den heraf afledte negative indvirkning på selskabets resultatskabelse?
- Hvordan bistår arbejdsgiver og leder bedst den enkelte medarbejder for at undgå, at hjemmearbejdet ikke ender som grænseløse arbejdsdage, hvor medarbejdere ikke nødvendigvis holder de nødvendige pauser og/eller er i dialog med kollegaer?
- Hvordan drager arbejdsgiver og leder nytte af erfaring fra globale organisationer, der har arbejdet med distancearbejde og virtuelt fungerende matrixorganisationer i årevis?

Dette er eksempler på overvejelser, som alle arbejdsgivere i 2021 bør forholde sig til. Både i den ledelsesmæssige opfølgning og i forbindelse med arbejdspladsvurderingen og den løbende dialog i relevante arbejdsmiljømæssige fora.

Pas på det psykiske arbejdsmiljø

Mediernes store fokus på sexchikane gav i 2020 alle virksomheder anledning til at genbesøge deres beredskab for forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd.

Dette tema må arbejdsgivere også i 2021 forvente at arbejde intenst videre med for at sikre, at de fornødne tiltag er foretaget og fortsat afspejler virksomhedens behov og miljø. Fokus bør rettes mod utvetydige nul-tolerance politikker, der understøtter en "speak up"-kultur, som kan overvejes suppleret af en whistleblowerordning i tillæg til øvrige af virksomheden etablerede dialogfora og rapporteringskanaler. Der henvises desuden til udmøntningen af regeringens [14 initiativer mod seksuel chikane](#), som vil være relevant at følge tæt i 2021.

For de virksomheder, der allerede har – eller som ultimo november 2021 bliver forpligtet til at indføre – en whistleblowerordning som følge af implementeringen af EU's whistleblowerdirektiv, er det oplagt at overveje, om ordningen også skal omfatte sager om krænkende adfærd, ligesom der bør holdes øje med eventuelle lovgivningsmæssige tiltag, der pligt mæssigt måtte indføre dette.

Endelig må der, i lyset af den nyligt udstedte bekendtgørelse om psykisk arbejdsmiljø, forventes at være fortsat fokus på dette tema, ligesom Arbejdstilsynet må forventes at intensivere sine kontrolforanstaltninger i det kommende år.

Marianne Granhøj
Partner

Mobil: +45 24 27 48 20
Direkte: +45 38 77 46 80
mrg@kromannreumert.com

Maria Bekke Eiersted
Director, Advokat

Mobil: +45 24 86 00 62
Direkte: +45 38 77 53 22
mrp@kromannreumert.com

Skal din virksomheds finansielle covenants justeres?

Det er svært at spå om, hvad 2021 bringer. Visse typer virksomheder vil utvivlsomt blive presset på indtjeningen som følge af COVID-19-pandemien. Andre vil opleve kraftig vækst og se forøget opkøbsaktivitet. Under alle omstændigheder er det værd at overveje, om din virksomhed har behov for at foretage justeringer i de finansielle forpligtelser (de såkaldte finansielle covenants) under jeres finansielle aftaler.

Forventet vækst 2021:

Verden:	4,2 %
Eurozonen:	3,6 %
OECD:	3,3 %
Danmark:	1,8 %

Danske virksomheder forventes at have mistet ca.

120 mia. kr.

i driftsresultatet (EBITDA) fra perioden 9. marts – 8. juli 2020.

I tider, hvor indtjeningen er presset, kan det være udfordrende for mange virksomheder at overholde de finansielle covenants. Overholdes de ikke, misligholdes lånet, og virksomhedens finansiering kan falde væk, da banken kan have ret til at ændre lånebetingelserne eller kræve lånet tilbagebetalt.

Virksomhederne kan naturligvis forsøge at forhandle med banken om at lempe de enkelte covenants, men en løsning kan også være at se på, om låneaftalen giver mulighed for at justere de finansielle covenants.

Især finansielle covenants baseret på EBITDA og særligt såkaldte leverage covenants ses ofte i sådanne låneaftaler og kan derfor være relevante at justere.

EBITDA

- Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization
- Driftsresultat før finansielle poster, skat og afskrivninger

Leverage covenants

- Forholdet mellem rentebærende gæld og EBITDA

Justeringer til EBITDA

Hvis der skal foretages justeringer til EBITDA, ses det især i følgende kategorier:

- **Ekstraordinære udgifter:** Det er ofte muligt at se bort fra "ekstraordinære" udgifter for kunne at give et normaliseret billede af indtjeningen. Det kan eksempelvis være exceptionelle- eller ikke-tilbagevendende omkostninger, der allerede er betalt. Långivere søger ofte at begrænse en sådan justering med en procentsats eller et fast beløb.
- **Synergier:** Det kan være muligt at indregne forventede fremtidige synergier i EBITDA. Det er især relevant i tilfælde af køb af virksomheder, hvor der budgetteres med synergieffekter. Justeringer af denne karakter ses ofte i det internationale lånemarked, mens skandinaviske långivere ofte er tilbageholdende med at acceptere sådanne justeringer – især hvis justeringerne kan foretages på omsætning (og ikke kun udgifter).
- **Reorganiseringsskemaer:** Det kan også være muligt at indregne effekterne af interne reorganisering- eller effektiviseringsprojekter i EBITDA. Denne mulighed efterspørges i stigende grad af låntagere – både generelt og i forbindelse med konkrete initiativer.

- **Indskud af egenkapital:** En mulighed kan også være at indskyde yderligere egenkapital i virksomheden og få indskuddet medregnet bagudrettet i de finansielle covenants. Effekten vil ofte være at mindske gæld og rentebyrde i beregningerne, men ofte accepteres det ikke, at det forøger EBITDA.

Indgår din virksomhed en forhandling eller drøftelse med banken om de finansielle covenants, er det vigtigt at huske, at det typisk er aftalebaseret, hvordan de finansielle covenants opgøres og beregnes. Den regnskabsmæssige behandling er derfor ikke nødvendigvis udslagsgivende for, hvordan disse opgøres i aftalen med din långiver, men det kan afhænge af ordlyden og fortolkningen af aftalen.

Påvirkningen af COVID-19

COVID-19 vil påvirke de fleste låntageres finansielle covenants, men det står endnu ikke klart, hvordan afledte effekter af COVID-19 – eksempelvis grundet restriktioner og støtteordninger – kan kategoriseres som ekstraordinære poster.

Efter omstændighederne kan tab og omkostninger i relation til COVID-19 ses som "ekstraordinære udgifter", mens det kan være vanskeligere at argumentere for, at et fald i omsætningen som følge af COVID-19 er en ekstraordinær post, der kan justeres for i EBITDA. Tilsvarende kan det overvejes, hvordan midler fra støtteordninger skal behandles i opgørelsen af EBITDA.

Jakob Bernhoft
Partner

Mobil: +45 24 86 00 28
Direkte: +45 38 77 43 07
jbe@kromannreumert.com

Peter Schiøler Skaaring
Director, Advokat

Mobil: +45 20 19 74 10
Direkte: +45 38 77 45 04
psk@kromannreumert.com

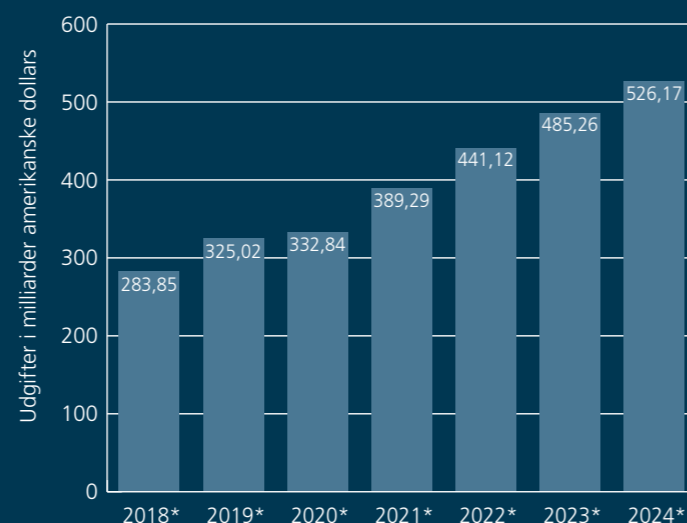

Er din virksomhed skarp på reglerne for digital markedsføring?

Markedsføring er ikke kun et spørgsmål om valg af budskab og medie. Tværtimod. Markedsføring handler i høj grad om, hvordan man får budskabet ud til en relevant målgruppe, så den reagerer, som man ønsker. Måske skal målgruppen købe noget? Måske skal den omtale din virksomhed? Uanset hvad, er din markedsføring reguleret af flere regelsæt, som du skal kende til. Gå derfor 2021 i møde med fuld klarhed over reglerne for digital markedsføring, og udnyt det digitale potentiale bedst muligt.

Forventet beløb brugt på digital markedsføring verden over fra 2018-2024

Kilde: DR Medieforskning 2019

Kilde: Statista

Har din virksomhed styr på spam og cookies?

Markedsfører du din virksomhed digitalt, er det afgørende, at du har helt styr på samtykkerne.

Du har sikkert allerede hørt om spamforbuddet og afholder dig derfor fra at markedsføre din virksomhed via e-mails til forbrugere, der ikke har givet samtykke. Måske har du også overvejet, om du i 2021 skal købe dig til markedsføringssamtykke fra forbrugere? Gør du det, er det vigtigt, at du kræver, at den tredjepart, du køber samtykkerne af, leverer dokumentation for, at samtykkerne er gyldige. Med dokumentationen i hånden kan du nemlig undgå klager, bøder og i værste fald en politianmeldelse fra Forbrugerombudsmanden.

Også i forhold til cookies på din hjemmeside skal du være skarp på samtykkerne og tillade, at brugerne frit kan sætte kryds i enten "ja tak"- eller "nej tak"-boksen om brugen af cookies. Forhåndsafkrydsede felter er derfor ikke gode nok.

Giver din bruger dig lov til at bruge cookies, skal du naturligvis ifølge GDPR have et lovligt grundlag for at behandle de personoplysninger, du i så fald får adgang til.

Hvad betyder GDPR ellers for din digitale markedsføring?

I 2020 udgav Det Europæiske Databeskyttelsesråd en vejledning om, hvordan virksomheder kan målrette markedsføring til brugere af sociale medier. Vejledningens forskellige cases peger på, at virksomheder ofte skal indhente et persondataretligt samtykke, hvis de vil anvende personoplysninger til at målrette deres markedsføring på de sociale medier. Det gælder også, selv om markedsføringsloven ikke kræver, at du indhenter et sådant samtykke.

Bruger din virksomhed annonceværktøjer på sociale medier og andre digitale platforme, bør du derfor tage stilling til, hvilke personoplysninger der bruges til at udvælge modtagere af markedsføringen, og hvor gennemsigtig den proces er. Samtidig skal du overveje, om der er tale om eksempelvis profilering eller adfærdsbaseret markedsføring, som kan kræve et samtykke fra modtageren.

Herudover skal du have styr på kontraktgrundlaget med udbyderen af værktøjet. Hvis udbyderen er etableret i – eller (permanent) kan tilgå personoplysningerne fra – et land uden for EU/EØS, stilles der nemlig en række særlige krav til tredjelandsoverførsler. Du skal naturligvis også undersøge, om samarbejdet med udbyderen indebærer fælles dataansvar for nogle af aktiviteterne, da der i så fald skal indgås en særlig aftale om ansvaret.

Vær varsom med klima- og miljømæssige udsagn i markedsføringen

Flere og flere forbrugere vælger miljøvenlige og bæredygtige produkter og støtter virksomheder, der træffer klimavenlige og/eller etiske valg. Grøn markedsføring hitter derfor som aldrig før.

Af den grund er det meget vigtigt at være opmærksom på, at der stilles særlige krav til brugen af miljømæssige og etiske påstande i markedsføringen.

Påstandene skal eksempelvis kunne dokumenteres og i øvrigt fremstå afbalanceret. Er budskabet vildledende, strider det med markedsføringsloven, og man risikerer en påtale fra Forbrugerombudsmanden, som har haft særligt fokus på området i 2020. Et fokus, som Forbrugerombudsmanden har udtalt vil fastholdes i 2021.

Tina Brøgger Sørensen
Partner

Mobil: +45 61 20 35 33
Direkte: +45 38 77 44 08
tib@kromannreumert.com

Daiga Grunte-Sonne
Director, Advokat

Mobil: +45 61 20 99 95
Direkte: +45 38 77 41 18
dso@kromannreumert.com

Samfundsansvar er en del af god selskabsledelse

Omverdenens og aktionærernes krav til virksomheders gennemsigtighed og rolle i samfundet stiger. Fokus er på virksomhedernes langsigtede værdiskabelse, bæredygtighed og samfundsansvar. I det lys har Komitéen for god Selskabsledelse revideret sine Anbefalinger for god Selskabsledelse, som nu indeholder øget fokus på samfundsansvar og introducerer begreber som bæredygtighed og purpose. De enkelte bestyrelser bør derfor allerede nu forholde sig til, hvordan anbefalingerne kan indarbejdes i ledelses- og bestyrelsesarbejdet.

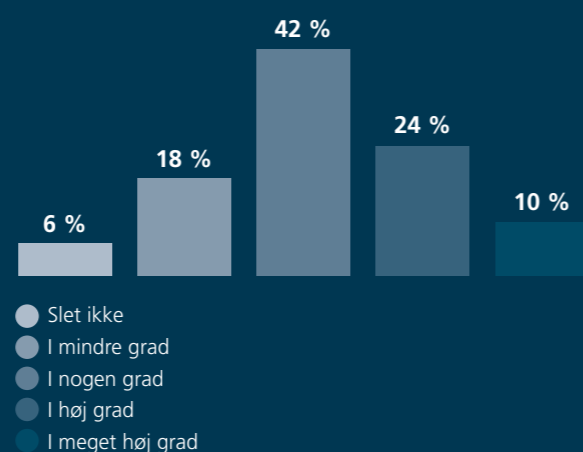
ESG-forhold har haft en væsentlig betydning for

91 %

af de globale investorers investeringsbeslutning det seneste år.

Bæredygtige forretningsmuligheder

I hvor høj grad har din virksomhed fokus på at forfølge nye forretningsmuligheder, der forbedrer virksomhedens sociale- og/eller miljømæssige indvirkninger på samfundet?

Komitéen for god Selskabsledelse opdaterede i december 2020 [Anbefalingerne for god Selskabsledelse](#). Anbefalingerne trådte i kraft for regnskabsår, der begynder 1. januar 2021 eller senere. Selskaberne skal således rapportere i forhold til anbefalingerne første gang i 2022 i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2021.

Anbefalingerne kan ses som en værktøjskasse, der via "best practice" skal understøtte transparens og medvirke til at højne arbejdet i de enkelte bestyrelser. Derved understøtter anbefalingerne selskabernes værdiskabelse. I bund og grund er det spørgsmål om sund fornuft, moral, etik og ordentlighed.

Fokus på bæredygtighed og samfundsansvar

Et af de begreber Komitéen introducerer og sætter yderligere fokus på i anbefalingerne er "bæredygtighed". Bæredygtighed omfatter ikke kun selskabets økonomiske, finansielle og innovationsmæssige bæredygtighed, men også miljø-, medarbejdermæssig og social samfundsmæssig bæredygtighed (CSR (Corporate Social Responsibility) og ESG (Environment, Social, Governance)). Bæredygtighed omfatter også selskabets rolle som positiv bidragyder til samfundet som helhed.

Hidtil har Komitéen blot anbefalet, at den enkelte bestyrelse vedtager politikker for selskabets samfundsansvar. Nu anbefaler Komitéen specifikt, at bestyrelsen sørger for, at selskabets politik for samfundsansvar, herunder socialt ansvar og bæredygtighed, efterleves. Det anbefales desuden, at selskabet er transparent om politikken, så den fremgår af ledelsesberetningen eller af selskabets hjemmeside.

Komitéen anbefaler også, at selskaber bør have en skattepolitik, og at selskabet ligeledes bør være transparent om denne. Anbefalingen bør være håndgribelig at tage fat på for de fleste selskabers bestyrelser.

ESG-investeringer

Der bliver også mere og mere fokus på bæredygtighed i relation til tilførsel af kapital til selskaber. Hvis vi ser på aktiemarkedet, så viser en Epinion-undersøgelse foretaget for nylig for Finans Danmark, at COVID-19-pandemien har øget investorernes opmærksomhed på bæredygtighed. Særligt yngre investorer og investorer i Hovedstadsområdet har revurderet deres syn på bæredygtighed og vil investere bæredygtigt. Sammenligner vi afkastet i de seneste fem år på globale aktier med, hvordan udviklingen har

været på globale aktier med fokus på ESG (Environment, Social, and Governance), står det klart, at bæredygtige investeringer de sidste fem år har haft en bedre udvikling end investeringer uden fokus på ESG. Det er således væsentligt for selskabets værdiskabelse, at bestyrelsen forholder sig til bæredygtighed i bred forstand.

Det bliver spændende at følge bestyrelsernes fortsatte og intensiverede arbejde med bæredygtighed og ikke mindst udmøntningen heraf i selskaberne.

Bestyrelsens arbejde med de nye anbefalinger

Hver enkelt bestyrelse bør fokusere på og drøfte, hvilken værdi anbefalingerne kan have. Det gælder både i relation til anbefalingen om samfundsansvar (bæredygtighed) og de øvrige anbefalinger.

Når bestyrelsen drøfter selskabets strategi og forretningsmodel og tager stilling til, hvordan bestyrelsen vil sikre selskabets interesser og selskabets værdiskabelse, må bestyrelsen således drøfte selskabets samfundsansvar. Hvis bestyrelsen ikke gør det, så har vi under COVID-19-pandemien set eksempler på, at selskaber kan sætte deres værdiskabelse i risiko.

Marianne Philip
Partner

Mobil: +45 40 79 10 14
Direkte: +45 38 77 44 44
mp@kromannreumert.com

Jens Steen Jensen
Partner

Mobil: +45 24 86 00 04
Direkte: +45 38 77 43 46
jsj@kromannreumert.com

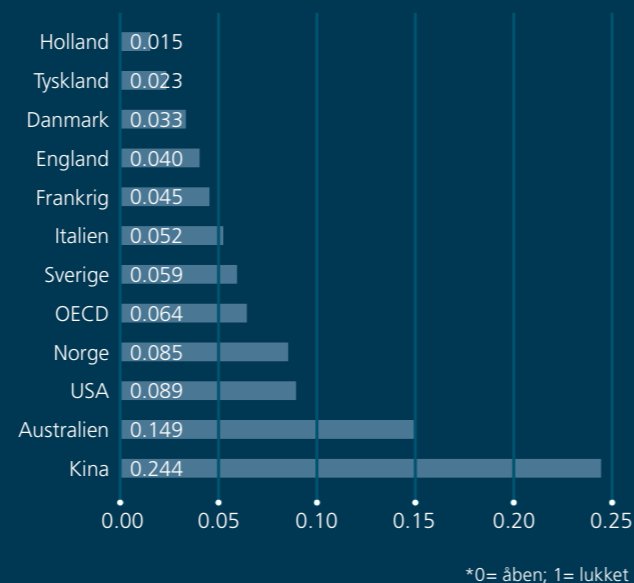
Direkte investeringer

Øget fokus på og skærpelse af FDI-regler

Screening af udenlandske investeringer (FDI) får stadig større betydning for M&A-området og den øvrige internationale handel. EU's FDI-forordning er trådt i kraft, COVID-19-pandemien har øget behovet for at beskytte blandt andet nationale sundhedsindustrier og så indfører flere lande helt nye screeningsmekanismer. Det gælder også Danmark, som har sendt et lovforslag til et nyt screeningssystem i høring. Det øgede fokus på og screening af FDI'er, gør FDI til et område, som virksomheder bør skærpe blikket på i 2021.

Vurdering af, hvor restriktive lande er over for FDI'er

Kilde: FDI In Figures – OECD

Kilde: OECD Data

Nye nationale regler

I løbet af 2021 forventer vi, at bl.a. Danmark, Storbritannien, Sverige og Holland vil implementere helt nye og generelle screeningsordninger, som skal gøre det muligt at screene investeringer for at varetage hensynet til national sikkerhed.

I skrivende stund er det kun [lovforslaget til de britiske regler](#) og udkastet til det [danske lovforslag](#), der er offentliggjort. De britiske regler indebærer, at alle investeringer, uanset målvirksomhedens omsætning, kan blive undersøgt nærmere, hvis der erhverves mere end 25 % af kapitalandelen eller stemmerettighederne eller på anden måde opnås væsentlig indflydelse over virksomheden. Derudover indebærer lovforslaget en obligatorisk anmeldelsespligt ved køb af mere end 15 % af målvirksomhedens kapitalandele eller stemmerettigheder i bestemte sektorer.

FDI-forordningen er trådt i kraft

Foruden de forventede nationale ændringer trådte EU's FDI-forordning i kraft den 11. oktober 2020. Forordningen kræver ikke, at medlemsstaterne indfører FDI-regler, men de er dog forpligtet til at informere om de nationale investeringer, som de screener. Informationspligten gælder også for de nationale investeringer, som ikke underkastes en screening, hvis andre medlemsstater eller Kommissionen anmoder om information om sådanne investeringer. På den måde får medlemsstaterne og Kommissionen mulighed for at afgive bemærkninger, som den pågældende medlemsstat er forpligtet til at tage "behørigt hensyn" til.

Skærpede regler under COVID-19

Foruden den generelle tendens til at indføre FDI-regler har COVID-19-pandemien betydet, at mange lande har skærpet deres eksisterende regler. I Frankrig er tærsklen for at anmelde visse investeringer eksempelvis blevet nedsat fra 33 % til først 25 % og siden 10 %.

Herudover har Europa-Kommissionen direkte opfordret EU's medlemsstater til at udnytte deres nationale regler og eventuelt vedtage nye for at beskytte EU's interesser mod opkøb, særligt inden for sundhedsindustrien.

Nye danske FDI-regler i 2021

I december 2020 sendte den danske regering forslaget til en investeringsscreeningslov i høring. Forslaget forventes at blive fremsat i Folketinget i februar 2021 og træde i kraft i juli 2021.

Forslaget indebærer en obligatorisk tilladelsesordning for investeringer, hvor en udenlandsk investor opnår kontrol over mere end 10 % af en dansk virksomhed aktiv i særligt følsomme sektorer samt en generel frivillig anmeldelsesordning på tværs af sektorer, hvis en investor uden for EU opnår kontrol over mere end 25 % af en dansk virksomhed.

Det er afgørende, at de kommende danske regler klart angiver, hvilke sektorer, der omfattes af den obligatoriske ordning, og gør det klart, hvornår der opnås en kontrol, der svarer til besiddelse af 10 % af virksomheden.

Vær på forkant

Hvis din virksomhed foretager investeringer eller modtager investeringer på tværs af landegrænser, er det vigtigt, at I overvejer, om investeringerne vil være omfattet af de mange nye FDI-screeningsordninger. Ved at indarbejde FDI i jeres øvrige due diligence-procedurer, undgår I unødvendige forsinkelser i transaktionsprocessen og i værste fald sanktioner fra myndigheder, der både kan betyde bøder, og at transaktionen trækkes tilbage.

Vi opdaterer løbende vores [hjemmeside](#) med seneste nyt om FDI. Her kan du blandt andet få et overblik over reglerne i Danmark og indsigt i de globale tendenser.

Bart A. Creve
Partner

Mobil: +45 61 61 30 27
Direkte: +45 38 77 45 47
bcr@kromannreumert.com

Christian Lundgren
Partner

Mobil: +45 40 74 37 75
Direkte: +45 38 77 45 30
cl@kromannreumert.com

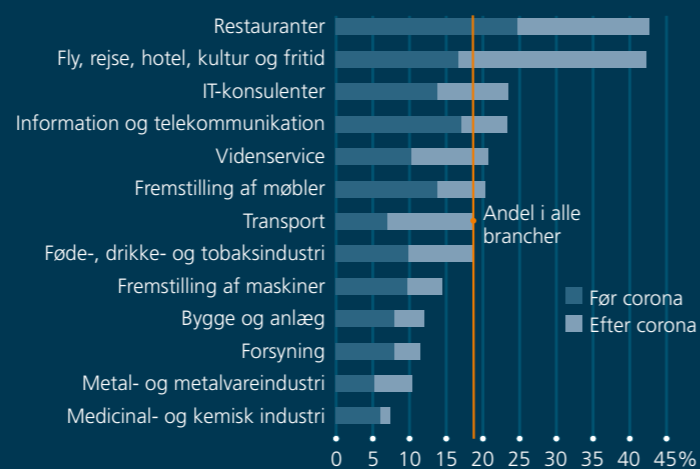

Risici og ledelsesansvar i usikre tider

COVID-19-pandemien har skabt en særligt omskiftelig og utryk virkelighed, som virksomhedsledere skal navigere deres virksomhed gennem. En vanskelig opgave, der kræver grundige overvejelser om, hvordan virksomheden påvirkes. For i usikre tider skærpes opmærksomheden på risikoen for ledelsesansvar, og behovet for at beskytte virksomheden mod tab på kunder og samarbejdspartner, der går konkurs, vokser.

Virksomheder på tværs af brancher, som har opbrugt deres egenkapital i løbet af 2020.

Kilde: DI, Bisnode og Danmarks Statistik

Kilde: DI, Bisnode

Ledelsesansvar i lukningstruede virksomheder

Hvis en virksomhed er truet på sin overlevelse, skærpes ansvarsvurderingen af ledelsen. Det skyldes blandt andet, at de interesser, ledelsen skal varetage, går fra at være kapitalejernes til kreditorernes, når en potentiel konkurs står for døren.

Ledelsen skal løbende sørge for, at virksomhedens kapitalberedskab er forsvarligt. Samtidig har ledelsen pligt til at lukke virksomheden, hvis det står klart, at virksomheden ikke længere kan videreføres uden tab for kreditorerne – det såkaldte "håbløshedstidspunkt". Fortsætter virksomheden derimod, kan ledelsen blive erstatningsansvarlig for kreditorernes tab.

Vurdering af håbløshedstidspunktet

Når ledelsen skal vurdere, om håbløshedstidspunktet er nået, er det tilladt at have en rimeligt begrundet optimisme om fremtiden. Er virksomheden eksempelvis i fuld gang med at forhandle om yderligere finansiering eller et salg af virksomheden, der giver fuld dækning til kreditorerne, bliver ledelsen ikke pålagt ansvar.

Efter retspraksis kan det også lempe ansvarsvurderingen, hvis ledelsen i sådanne situationer har søgt og ageret i overensstemmelse med ekstern rådgivning. Det er ofte svært at vurdere, om håbløshedstidspunktet er nået – særligt under COVID-19-pandemien, hvor omstændighederne kan ændre sig fra dag til dag. Alligevel bør ledelsen i lukningstruede virksomheder være særligt opmærksom, hvis virksomheden overvejer at:

- påtage sig nye forpligtelser eller stifte ny gæld (også via kreditter)
- betale ældre eller væsentlige gældsposter
- stille sikkerhed over for eksisterende eller nye kreditorer
- lave større nedbringelser eller forøgelse af koncerninterne mellemregninger.

Samtidig er det væsentligt at beskytte sin virksomhed mod tab på kunder og samarbejdspartnere, der rammes af konkurs. Sikkerheder, bankgarantier, kontant- eller forudbetalinger er klassiske redskaber, men overvågning af samhandlen og betalingsmønstrene er også væsentlige indsatser, der kan modvirke større tab.

Smidigere regler om rekonstruktion

I lyset af COVID-19-pandemien fremsatte regeringen, den 21. oktober 2020, [et lovforslag](#), som skal forbedre mulighederne for, at virksomheder, der er levedygtige, men har midlertidige økonomiske vanskeligheder, kan videreføres i stedet for at gå konkurs.

Nogle af de væsentligste foreslåede ændringer til de nuværende rekonstruktionsregler er:

- at der ikke længere er krav om, at der udpeges en regnskabskyndig tillidsmand
- at der kan gennemføres en "fast-track"-virksomheds-overdragelse uden vedtagelse af et rekonstruktionsforslag
- at dækning hos Lønmodtagernes Garantifond udvides, så en erhverver af en virksomhed under rekonstruktion kun indtræder i forpligtelser for tiden efter rekonstruktionens indledning.

Bliver de nye rekonstruktionsregler vedtaget, kan det føre til, at flere rekonstruktioner anmeldes, hvilket giver særlige vilkår for samhandlen i rekonstruktionsperioden – eksempelvis kan virksomheden opsigte en løbende aftale med sædvanligt eller rimeligt varsel, selv om der i aftalen var vedtaget et længere varsel eller uopsigelighed.

Christian Jul Madsen
Partner

Mobil: +45 20 19 74 83
Direkte: +45 38 77 44 52
cjm@kromannreumert.com

Kamilla Krebs
Partner

Mobil: +45 23 25 55 11
Direkte: +45 38 77 44 36
kk@kromannreumert.com

Teis Gullitz-Wormslev
Partner

Mobil: +45 61 20 35 36
Direkte: +45 38 77 44 85
two@kromannreumert.com

Få dine juridiske nyheder på skrift, video eller i ørerne

Kromann Reumerts Learning Center er din platform for viden og læring inden for dine interesseområder – leveret i form af insights, seminarer, podcasts m.m.

Så kan du blive klogere på præcis den måde, der passer dig.

Besøg vores Learning Center på
kromannreumert.com/learning-center

KROMANN REUMERT

Hos Kromann Reumert sætter vi standarden. Sammen. Vi leverer værdiskabende løsninger og rådgivning med engagement og nærvær. Det opnår vi med fokus på værdierne kvalitet, forretningsforståelse, samarbejdsglæde og troværdighed. Vi er Danmarks førende advokatvirksomhed med kontorer i København, Aarhus og London.

KØBENHAVN

SUNDKROGSGADE 5
DK-2100 KØBENHAVN Ø

AARHUS

RÅDHUSPLADSEN 3
DK-8000 AARHUS C

LONDON

65 ST. PAUL'S CHURCHYARD
LONDON EC4M 8AB

ADVOKATFIRMA

WWW.KROMANNREUMERT.COM
TLF +45 70 12 12 11